

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЮДНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 54. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 6-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 54. Jersey City, N. J., Friday, March 6, 1936. THREE CENTS

УРЯД ОБМЕЖУЄ ЗАПОМОГОВІ РОБОТИ

ВАШІНГТОН. — Гарі Гопкінс, голова адміністрації поступу праць, що заряджує запомогівні роботами, приказав директорам окружних бюр зменшити число запомогівних робітників так, щоб з днем 1-го липня на цих роботах було разом не більше як 3 мільйони робітників.

Тимчасом директори окружних бюр якраз плянували звернутися до уряду з домаганням визначення на цілі допомогівних робіт більше гроша, бо тепер зростає безробіття в приватних підприємствах. У ньюйорській окрузі, де тепер є коло 240,000 запомогівних робітників, відправиться з роботи до кінця березня 10,000, а до кінця червня 40,000.

ПРОБУЮТЬ РАТУВАТИ ЗИСКИ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.

ВАШІНГТОН. — Податковий комітет у палаті послів почав працювати над практичним переведенням у життя директив у податковій справі, які поробив президент Рузвельт у своїм недавнім посланню до конгресу.

Члени комітету не криються з тим, що вони хотіли би вратувати від оподаткування певну частину корпоративних доходів як так звані депресійні резерви.

УРЯД ПЛАТИТЬ ФАРМЕРАМ ЗА ОБМЕЖЕННЯ УПРАВИ БАВОВНИ.

МЕМФІС (Тенесі). — Урядники департаменту рільництва обчислюють, що федеральний уряд повинен знизити засівну площу бавовни цього року на 30,000,000 акрів.

На заплата нагород фермерам за таке обмеження управи бавовни уряд буде потребувати коло 440 мільйонів доларів.

СТРАЙК ОБСЛУГИ БУДИНКІВ ЩЕ НЕ ПОКІНЧЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Четвертий день великого страйку обслуги високих будинків зазначає спокоєм. Не зважаючи на те, поліція арештувала велике число людей, бо коло 90.

Переговори в справі полагодження страйку ведуться далі, але не доводять до полагоди через опір власників домі.

Поліція почала слідство в справі вітвіркового походу вулицею Парк Евеню, називаючи його заворушенням.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Джордж МекАнені, президент компанії, що має зайнятися влаштуванням світової вистави в Нью Йорку в 1939-тім році, подає обчислення грошевих вкладів, потрібних на цю виставу.

Комітет обрахував, що треба буде видати на виставу 45 мільйонів доларів. З тої суми 20 мільйонів дасть виставове підприємство, а решту мусять дати ті, що будуть брати в виставі участь.

І ТЕЩА БУДЕ МАТИ СВІЙ ДЕНЬ.

ОСТИН (Тексас). — Губернатор цього стеіту проголосив офіційний день тещі (модер-ін-ло дей").

Думка проголошення такого дня вийшла від Джіна Гова, газетного видавця, ще в 1934-тім році, коли він своїм писанням образив власну тещу. При тій нагоді Гов заявив публично, що він більше тещі нагороді не буде та що постарается, щоб усі тещі дістали належну їм частину любові.

Проголошуючи „день тещі“, губернатор Джеймс Алред говорив, що нема в світі кращої тещі, ніж його власна. Він радить усім запізнатися з її печеними курятами й гарячими пампухами.

КЛОПОТИ ФІЛЬМОВОГО ПІДПРИЄМСТВА З ЛЬВИЦЕЮ.

БЕЙКЕРСФІЛД (Каліфорнія). — Фільмовий директор Кен Мейнард написав фільмову штуку, в котрій мала між іншими мати ролу гірська львиця, Спанкі, що зробилася славною в фільмі „Секвоя“. Вже висвітлено частину фільму, коли Спанкі відійшла від фільмового табору. Один мисливий, що полював на гірські льви, застрілив її, сподіваючися дістати за її шкуру 80 доларів.

Як фільмові підприємці відкрили вбиття львиці, вони мусили переписувати інакше штуку та висвітлювати наново її зпочатку. Власник львиці обчисляє її вартість для себе на 10,000 доларів.

ДОБИВАЮТЬСЯ МІСЬКОЇ ЕЛЕКТРИВНІ.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Група стейтових законодавців побивається за вибудування фабрики для виробу електричної сили для міста Нью Йорку.

За електричні для міст заявила свого часу конференція посадників міст ньюйорського стеіту.

МІЖНАРОДНИЙ ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ КОНКУРС.

Три великі видавництва Швеції, Норвегії і Фінляндії створили недавно „Скандинавську нагороду“ про яку можуть старатися публіцисти цілого світа. Темою праці є така проблема: „Чи в нинішніх часах можуть бути устійнені об'єктивні критерії моральності? Якщо так, то на яких основах“. Рукопис не може бути більший, як 10 аркушів друку звичайної вісімки. Його можна прислати на конкурс у мовах: шведській, данській, англійській, німецькій, французькій. Три нагороди у висоті 2,000, 1,000 і 500 шведських корон признає журі, зложене із скандинавських учених, на початку 1937. року.

ВОВК УХОПИВ ДИТИНУ.

До загороди господаря Владислава Сухомлинова в Михайлишках Великих на Виленщині, що знаходиться під лісом, дістався вовк і з гуртка дітей вхопив 6-літнього хлопця, якого потягнув за кожух у ліс. Діти нарobili крику і за вовком пустилася погоня із псами. На вид людей вовк пустив хлопця і втік до ліса. Хлопець не знав ніякого лиха, тільки сильно налякався.

А ВСЬОМУ ВИННА ЖІНКА.

На Стелана Сютру з Озерної напад якийсь невідомий осібник, ударив тупим приладом по голові й убив. Цей випадок зайшов на подвір'ю Сютри. Вступив слідство виявило, що вбивниками були місцеві парубки, що таким чином залагодили особисті розрахунки за дівчину.

МАСОВЕ НИЩЕННЯ ДОМАШНІХ ЗВІРЯТ.

У зв'язку з пошестю скаженни, яка шириться між звірятами в Істамбулі та околиці, вбито там в останні двох місяцях 12,000 псів, 7,000 котів, дві малі і велику скількість дробу. Мають іще вбито коло 15,000 псів і стількиж котів.

СЬОГОДНІШНІ ЕГИПТЯНКИ.

Молода єгипетська поетка Асма Мусалі, що тепер їздить по Європі, подала одному англійському шоденникові дуже цікаві інформації про побління жінок у життя батьківщини. Спосіб святї єгиптянок — казала вона — впродовж останніх 20 літ дуже змінився. Передусім зсезає полігамія. Велику ролу грають тут гроші, бо не багато людей може собі нині дозволити мати кілька жінок. Передше єгипетські жінки виходили заміж у 11. році життя.

Сьогодні закон устійнив як долішню границю віку для жінок 18 літ. Але батьки дальше вибирають мужа для дочок. В деяких кругах населення жінки по шлюбі носять ще заслону на лиці. Жінки з вищих сфер давно покинули вже цей звичай. Нині вже нікого не дивує з Єгипту, що жінки вбираються в модні європейські сукні і не присвячуються виключно домашньому господарству або вихованню дітей. Єгипетські жінки проявляють уже велике зацікавлення літературою, мистецтвом і на європейський зразок беруть живу участь у товариському життю.

БУНТ, ЧИ СТРАЙК?

На кораблі „Каліфорнія“, що наележить до підприємства Панама-Пасифик, застрайкували моряки. Страйк почався, як корабель, випливши з Сан Франсіско, в дорогу до Нью Йорку, доплив до Лос Анджелеса та набрав там пасажирів. Моряки перестали працювати, але лишилися на кораблі.

Якби були почали страйк, як корабель був на повнім морю, були би допущені злочини бунту.

Корабель стоїть у порті, а заряд веде з робітниками переговори.

ЗАСУДИЛИ БАНДИТІВ.

Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти трьох бандитів із Старого Села, пов. Бібрка, які застрілили крізь вікно господаря Миколи Чайковського і, заткавши його жінці шматом рот, заграбили 300 зл. Засуджено Івана Сарамугу на 8 літ і Йосифа Гарнсаржа на 7 літ в'язниці, а третього обвинуваченого, Олександра Лихача, увільнено.

6 МІСЯЦІВ В'ЯЗНИЦІ ЗА 40 СОТИКІВ.

Один лондонський друкар відчинив вихідним телефонний автомат і витягнув звідти гроші. Грошей було 4 пенси, себто 40 сотиків. Крадіж відкрили і засудили друкаря на 6 місяців в'язниці з мотивом, що це крадіж публичного майна на публичному місці. Саме завдяки таким „дивоглядам“ з Англії є так мало злодіїв — не стає шкірка за виправку.

ДОСЛІДИ НАД УТОМОЮ.

В інституті фізіології загребського університету стверджено, що від утоми зменшується поле бачення, то значить, що чоловік обіймає зором менший простір. На цій основі збудовано новий прилад, яким можна буде швидко змірити втому робітника. Прилад називається каматометер.

ПОСТРИЛИ КОНОКРАДА.

В Ігровиці, в Тернопільщині, якийсь чоловік намагався викрасти коні з відчиненої стайні Юзефа Альштетера. Крадіжеві перешкодив нічний вартівник Ян Бяловонс. Злодій вистрілив двічі до вартівника, однак не поцілів. У відповідь на те вистрілив теж стражник із дубельтівки. Злодій утік, однак його мабуть поцілила куля, бо залишив криваві сліди.

В НІМЕЧЧИНІ ВИГИБАЮТЬ СОБАКИ.

За офіційними даними Німецького Статистичного Уряду виявляється, що в Німеччині згинули 2 мільйони 600 тисяч собак. У році 1928 їх було ще 3.7 міль., отже впродовж 7 років собача смертність виносить 30%. Найбільший спадок занотовано в окрузі Дісельдорфу — 48.5 відс., в Берліні — 32.6 відс. Найменший спадок у Східній Пруссії, бо лиш 7.5 відс.

БЕНКЕТ СТОЛІТНІХ.

У Парижі уладжують цими днями бенкет столітніх старців Франції. Найстаршу жінку Франції, паню Вомбарон, яка недавно скінчила 107 літ, перевазує автомат Реймса до Парижа.

ЗЛОВЖИВАННЯ З ІНВАЛІДСЬКИМИ РЕНТАМИ.

У відділі воєнних інвалідів при львівському повітовому старстві викрито зловживання. Урядові Долечек, Дам, Спихала і Стшельцький фальшували документи і підвищували декому інвалідську ренту. Все те очевидно за хабари. Всіх трьох урядовців і кільканацятьох посередників арештовано. Інтересовані інваліди мусять тепер стати вдруге перед класифікаційною комісією. У справу є вмішаних 60 осіб.

РІДКИЙ ПРОЯВ ЛЮБОВИ.

В англійському місті Бредфорд у шпиталі померли в тій самій хвилині дві рідні сестри Фенлі і Фейт Голмс. Вони були від дитячих літ так сильно привязані одна до другої, що не годилися навіть вийти за муж зокрема, коли один хтось освідчався і пропонував корисне подружжя. Коли одна з них занедужала в 65-тім році життя, друга так довго ходила коло неї, аж сама поклялася до легка. Хоч недуги їх були зовсім ріжні, вмерли вони, якби зеднані тою самою електричною струєю.

ДОБРОВОЛІЙНИЙ АРЕШТ.

До поліції в Дебеччині зголосився цими днями особисто один сільський парубок з проханням перетримати його в арешті цілу ніч. Мотив поважний: він випив забагато і боїться в такому стані наробити якогось бешкету. Його зачинили в келі на цілу ніч, де він виспався і вранці подякував поліції чемно за гостину.

ДОБРОВОЛІЙНИЙ ТРУП.

Мешканець французького села Авіон, Франц Пошуа, пішов на війну з початку її виходу 4. жовтня. У 1921 р. суд в Аррасі затвердив факт, що він згинув на фронті і жінка почала діставати вдовичу пенсію. Недавно треба було їй метрику чоловіка. Вона написала до громади Невіль-Сан-Васт, де він родився. Здиявлялась вона дуже, коли дістала звістку, що там живе її чоловік зовсім здоровий. Перевели слідство. Виявилось, що після полону в Німеччині, коли він вернувся на батьківщину, рішуче залишитись офіційно неживим, щоб його жінка і діти могли діставати пенсію. За те з батьком і братом він листувався і вони досі не видали його.

ЩОБ ПООБИДАТИ В МОСКВІ...

Французька журналістка Жадін Буїссунуа поїхала оглянути Москву. У париському деннику „Ентраїжан“ описує вона свої відвідини в крамниці, що зветься гордо „Гастроном № 1“. Ціни там такі: 15 рублів кіловолового мяса, масло 30 руб. кіло, чорний хліб 1 руб. 10 коп. У крамниці натовпі. Щоб купити сухариків або одну помаранчу, треба стати в черзі перед касою. Заплативши гроші, покупець дістає квиток; з цим квитком треба стояти знову в черзі, заки добеться до прилавки. Кожний „квит“ — 15 хвилин. Щоб купити все потрібне на обід, треба на це бодай дві години. Забагато покупець, замало крамниці і в цих крамниціх усе тягнеться дуже довго.

НОВИЙ ШВАЙЦАРСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Невтомний оборонець України, Бріке, знов не забув згадати за Україну. В статті, присвяченій східній політиці, а поміщеній у „Журналь де Женев“, пише він ось що:

„Є одна точка міжнародної політики, за яку забувають французи, захоплені французько-советським договором. Вони забувають, що Совети тримають Україну в жорстокім ярмі. Вони забувають, що Польща теж нараховує в себе 6 мільйонів українців. Уряд польський був змушений на них спертись і ніякий польський уряд не зможе їх зигнорувати, не ослаблюючи сили держави. А тому Україна, на яку в Франції здається систематично закривають очі, грає роллю, яка може бути рішальною. Це справа, про яку треба невпинно говорити. Колиж нарешті Европа зрозуміє, що вона не може базувати свою безпечність на поневоленій нації, яка нараховує 35 мільйонів люду, не числячи інших націй, поневолених Москвою? Франція, підписуючи пакт з Советами, відштовхує від себе Польщу, для якої він є безпосередньою загрозою, бо згідно з ним червоної армії будуть змушені вдертися до неї, щоб допомогти Франції проти німців. Отже Париж мусить ще раз подумати, заки вибере Москву чи Варшаву, бо один союз виключає другий“.

Ця стаття, в якій перший раз вказується на першорядне значіння України для організації Європи, зробила велике вражіння в колах Ліги Націй. (Офіонор).

СУДИТИМУТЬ СОВЕТСЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

КИЇВ. — Незабаром судитимуть найвищих советських урядовців, що засідали в комісаріаті промислу і торгівлі, за те, що брали хабарі та присвоювали собі гроші, признані на санаторії для хорих робітників, пенсії й т. п. Всі ті дефравдації відносилися до грошей, що їх склали самі робітники. Акт обвинувачення закидає, що загарбані гроші служили на виплату пенсій „клясовим ворунам“, а це генералам, поміщикам і купцям з царських часів.

СТАТТЯ ДОНЦОВА ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

РИМ. — Офіонор подає, що тижневик „Рома Фашиста“, обган римської фашистської організації, друкує статтю Д. Донцова, поміщену у львівським „Вістнику“ під титулом: Адис Абаба та Київ. Перекадалові товаришів прихильний коментар Джачинта Тревізона, молодого італійського журналіста, який уже визначився своїм знанням української справи.

ОБЕРЕЖНО З ДАРУНКАМИ.

МОСКВА (Росія). — „Комсомольська Правда“ описує оригінальний спосіб провірки, чи якийсь кандидат гідний довіря й вибору, чи ні.

В груньківському районі комсомолу йшов перевибір управи. Підчас нарад надійшли знечева делегації з дарунками для попереднього секретаря райкома Афанасієва — від вляччих громадян. Принесли йому вишиту сорочку, два шалики, білий кровай. Афанасієв все те прийняв спокійно й достойно. Аж тут з'явилась іще одна делегація й принесла в дарунку печене поросю. Цей дарунок так схвилював Афанасієва й зворушив, що аж слюзи покотились. Тоді збори рішили: „Не надається, бо дуже любить поросятину“. І так Афанасієв при виборах перепав. Секретарем вибрали іншого комсомольця, що менше дбає про шалуні.

„НАЗАР СТОДОЛЯ“ НА ЕКРАНІ.

ЛЬВІВ. — Одеська кінофабрика Українофільму накручує нову звукову фільму „Назар Стодоля“ за сюжетом Т. Г. Шевченка. Сценарій написав Іван Кулик, перекутивши, як подає „Діло“, сюжет пєси на большевистський лад та зробивши з неї „соціально-клясову боротьбу бідняцького селянства та бідняцького козацтва з козацькою старшиною“. Широко використаний фольклорний матеріял (пїсні, поговорки, розповідь кобзаря тощо) послужив для сфальшування пєси безсмертного автора. Музику пише М. Вериківський. Декоративне оформлення за рисунками В. Кричевського.

УКРАЇНІЗАЦІЯ БОГОСЛУЖЕНЬ НА ВОЛИНІ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ прдає такі статистичні дані з 1. листопада 1935 про скількість богослужень українською мовою на Волині:

У 124 церквах волинської дієцезії правлять виключно по українськи, у 40 на переміну по українськи та церковно-славянськи, у 26 по церковно-славянськи з українською вимовою, у 99 по українськи співають лише Євангеліє, Апостола та Вірую й Отче наш, у 126 відбуваються українські богослуження час до часу. З більших міст лише Рівне не має богослужень українською мовою. Варто ще згадати, що в 3 православних церквах дієцезії богослуження відбуваються виключно по чеськи, а в 2 на переміну по чеськи і церковно-славянськи.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ

Маємо тут на думці історію українсько-польських відносин у Польщі. А згадуємо про це тому, бо читаємо в старокраєвмі „Ділі“, що остання промова в польським соймі польського прем'єра М. Косцялковського дає слушну підставу сподіватися, що в найкоротшому часі розпочнеться „реалізація тих українських вимог, яких задоволення домагається Українська Парламентарна Репрезентація в імені всього українського народу“. Тоді шойно, пише далі „Діло“, заява прем'єра Косцялковського „набере характеру справді історичної події, бо тоді шойно почнеться новий період в історії двох народів“.

Заки займемо до цієї „історичної промови“ наше становище, зазначимо, що польська преса пише про цю промову в такий спосіб, що вона нібито порушила дуже багато життєвих справ, але ні в одному випадку не подала, як думає уряд ті справи розв'язувати. Значить, що все збуто загальниками. Друга частина польської преси хвалить прем'єра хіба за те, що возьметься тепер до парцеляції, річ ясна на українських землях, та що голодний на землю польський селянин матиме нову змогу дістати землю і тимсамим збільшити польський стан посідання на „кресах“. А корфантівська „Польонія“ подає, що ціла програма Косцялковського „є згорі засуджена на невдачу, бо справа направи в Польщі можлива тільки після побороення кризи довіри, перш усього в ділянці моральної і політичної“. Жидівська „Хвіля“ сказала про цю промову таке слово: „Промова під оглядом стилістичним гарна, під оглядом добору слів вдатна, по суті майже не відбігла в нічому від низки промов попередників прем'єра“.

Читаючи оті голоси польської й жидівської преси, прямо вірити не хочеться, щоб можна було писати в українській пресі про такі промови як — історичні. Не хочеться вірити, щоб можна було вчити нарід, що історію творять чи можуть створити ось такі промови та дрібні торги між кількома посланцями, що часово опинилися в польським соймі, з якимсь там Косцялковським, що хвилево стоїть при кермі держави, та що ту керму може кожної хвили втратити. І то втратити в такий спосіб, що по нім може прийти другий прем'єр, який навіть у заяві заповість цілком іншу політику в різних державних справах, як теж у справі українській. Тому українська політика, що буде нашу історію на таких заявах як Косцялковського, вправді означає новий період в українсько-польських відносинах, але період упадку української державницької думки. Одно наше щастя, що спротив проти цього „нового періоду“ є такий великий, що з нього кінець кінців нічого не вийде.

ПОНЕВОЛЕНА МОСКАЛЯМИ ВЕЛИКА УКРАЇНА ЖДЕ ТЕРПЕЛИВО НА ВІЙНУ І ВИЗВОЛЕННЯ

(Переклад статті Юрія Науменка, поміщеної в журналі „Всхуд“).

На школі не може советська влада також занадто полагати. Самі большевики признають, що між учителями є вороги як їх, так і Росії взагалі. І так нпр. іще в р. 1934 „відкрито“ серед учителів „Інституту Червоної професури“ одну бувшу українську дячку ще з часів Укр. Центральної Ради, гетьманату та Директорії. На одних знову педагогічних курсах директор їх знав, що між учителями є також петлюрівці та мовчав про це (писав про це „Комуніст“). В одній зі шкіл у Харкові говорив учитель географії, що Україна є колонією Росії, котра вивозить з неї вугіль і цукор за границю та до своїх російських „провінцій“. В іншій знову школі говорено, що столицю советської України тому ференесено з Харкова до Києва, щоб український промисл зробити залежним від Москви (про це писали большевицькі „Вісти“).

А як учать в советських школах на Україні, видно хочби з такого факту, що коли дітей „ліонірів“, цебто „червоних пластунів“, запитали хто стоїть на чолі советсько-Союзу, то одні відповіли, що „Тарас Шевченко“, а інші, що „Іван Франко“.

Не так давно відкрито одного директора школи, буцімто „комуніста“, котрий повикидав зі шкільної бібліотеки твори Маркса та Леніна. Та вища влада промовчала це, щоб не робити розголосу.

Большевицькі уряди вживають усяких можливих засобів, щоб осантути уніфікацію (зілліття) Великої України з іншими частинами советського Союзу. Большевики хотять навіть створити заступку традиції визвольних боротьб українців, щоб в цей спосіб виповнити люду, що повстає в свідомості доростаючого покоління. Вони випорнують події з часів домашньої війни та пробують, наприклад, створити легенду про якогось Щорса, командира большевицької таращанської дивізії, котрий упав в осени 1919 р. в боротьбі з Галицько-українською Армією. Вони стараються представити того Щорса національним героєм України, та навіть замовили в тій цілі відповідну фільму. Однак кож дотичні проби випали дуже блідо, і з тої фільми нічого не вийшло.

Інтересним є, що советська влада, створюючи заступку традиції визвольних боротьб, полишає лише форму, а відкидає всякий український зміст. Треба іменно знати, що сам Щорс не був українцем, але чистокровним москалем з Чернігівщини. І таращанська дивізія, котрою він командував, була українською лише з назви, бо в тім часі, коли він був її командантом, була вона щодо змісту цілковито російська. В початках 1919 р. була вона й справді в більшості українська, але пізніше українці, видаючи, що в ній командні порядки чисто московські, витікали з неї так, що полишили в ній майже лише самі москалі. І тоді то на її чолі покляли большевики Щорса, вбито потім у бою з галичанами.

Справдішню українську традицію, — хочби вона була не знати як революційною, викликує большевики безпардонно геть. Скрипник дожив іще до строгого „вигавору“ від московської верхівки за це, що був такий смійлий і злучив традицію „червоного козацтва“ з 1918—1929 рр. із традицією гайдамаків Гонти і Залізняка за 1768 року. Йому витолковано в дуже грубій формі, що Гонти і Залізняк були представниками „дрібно-буржуазних (!) елементів“, а не „рабочого класу“ України.

Большевики приписують цілу заслугу висвободження України „зпід капіталістичного ярма“ виключно московським „червоній гвардії“ і советським військам. Дарма, що в р. 1918 підчас переговорів в Берестю Литовським вони заклали, що Україну атакують не московсько-большевицькі війська, але „українські селяни і робітники, невдоволені з уряду Директорії“. І на тому ґрунті доходило теж до колотнечі між московським верхівкою і Скрипником, котрий хотів видвинути наверх ролю українського „червоного козацтва“ та українського пролетаріату.

В останніх часах роблять большевики на Україні різні потягнення, котрі мають наглядне воєнне значіння. Створено іменно здовж польсько-советської границі цість нових округ, а то: коростенська, звягельська, шепетівська, (київська область), проскурівська, кам'янецька і моголиська („винницька область“). В цей спосіб уведено посередню ланку між владою „області“ й району, а то в цілі гострішої контролі районної адміністрації, котра, як видно, з факхового і політичного огляду не дуже добре стояла. Також поділено українську воєнну округу на дві менші округи: київську й харківську.

Зроблено це тому, щоб ці обидві менші округи зробити більше самостійними та виділити області, що безпосередньо прилягають до есентуального театру воєнних подій. Знову харківська округа, що стоїть позаду, має бути тісніше пов'язана з внутрішніми московськими областями.

У промисловлення советської України переводиться відповідно до воєнних потреб та з оглядом на будучі бої. На правім боці Дніпра можна завважати більше скуплення фабрик лише в районі Києва і Одеси, але на лівім березі організується промисл далеко скоріше та інтензивніше.

Совети однак дуже побоюються війни, а причин до цього мають досить. Всі зусилля є спрямовані тепер у тім напрямі, щоб паралізувати небезпеку війни. Роблять це Совети акцією легальною, дипломатичною (Літвінова) і нелегальною, за границею, при допомозі агентів Комінтерну. І так ті агенти агітують за створення спільного „демократичного“ фронту проти „фашизму“, а рівночасно піддержують визвольні змагання національних меншин в „капіталістичних“ державах, щоб їх ослабити так, як колись царська Росія грала ролю „освободительки“ славян, що жили під її охуком, так тепер советський Союз грає ролю об'єднаної й визвольної (в майбутності?) пролетаріату капіталістичних держав, але рівно-

часно „уніфікує“ всіми засобами будімо „самостійні“ советські республіки, не здержуючись навіть перед виголодженням і нищенням цілих провінцій (як ось напр. советської України).

Большевицька влада побоюється очевидно і національної свідомості, яка зростає з кожним днем на Великій Україні. Серед української селянської маси є значний процент людей цілком освідомлених. Очевидна річ, що між ними є більшість таких, у котрих доперва голод і репресії розбуджують національну свідомість. Свідомість та не є ще однак аж така кріпка, щоб лише на ній можна будувати пляни висвободження Великої України зпід Москви. — Треба іменно все мати в темні, що стисла організація ворожих Москві сил є під цю пору неможливою внаслідок дуже поширеного шпигунства, донощівства і провокації, та внаслідок немилосердних і безоглядних репресій. Та всеж таки є проби організування української інтелігенції, про що говорить Попов (секретар комуністичної партії на Україні) та Балинський (шеф ГПУ (чеки) на Україні). Наводять вони документи, знайдені при ліквідуванні протибольшевицьких організацій. В цих документах є поради, як треба поступати супроти советських урядів та як вести „підпольну“ акцію. Є там також і про-

грамі, зв'язана з козацькою традицією, тай поради, як вести якнайстишлішу коноспірацію, так, щоб зібрати якнайбільше протисовєтських сил на випадок війни.

Ствердження цих ворожих Москві настроїв на Україні бачимо також у шоденнику російської еміграції „Последнія Новости“, а то в одній зі статей, що там друкувались під заголовком „Росія в концентраційнім таборі“. Автор цих споминів зійшовся раз з одним українцем, котрий в розмові заявився за доконечність визволення України зпід впливів цих впливів. А якже багато — каже автор — є таких інтелігентів на Великій Україні! Адже годі всіх їх винищити!

Як з цього видно, — то вороже становище супроти советської влади на Великій Україні є явищем всестороннім, масовим та глибоким.

Ті ворожі настрої супроти Москви ростуть непероздержно далі і скоріше чи пізніше знайдуть вони для себе сприятливу нагоду, щоб проявитися ділом. Може це бути внутрішній розвал пануючої партії, може це бути революція і повстання народів, поневоленних Москвою, але найскоріше буде це війна і на цю нагоду Велика Україна передовсім же та потихо готується до неї.

(Кінець).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОХОРОН, ЧИ КОНФЕРЕНЦІЯ?

„Тепер, коли вже останній дипломат, що відвідав французького міністра заграничних справ, по дорозі з похорону короля Юрія, покинув Париж, варт попорубувати знайти, до яких нових рішень прийшли? Так починає статтю „Манчестер Гардіен“.

Пощо їхати на похорон? Чи на те, щоб показати свій жалп по смерті короля, чи просто на те, щоб бути там, де будуть робитися нові рішення про політику?

ЩО ВАРТ ДЕРЖАВНА ЦЕРКВА?

„Гардіен“ подає все з життя різних країв вістки, яких звичайно не можна знайти в інших газетах.

В Америці, наприклад, не писалося нічого про цікаву книжку німецького папста Німелера, одного з провідників конфесійної церкви, про церковну політику й диктатуру.

Книжка, котра була зараз сконфіскована державною цензурою, доказує, як церковне життя викривлюється через зв'язання церкви з державою.

У Польщі держава зв'язалася з польською церквою вже кількнанадцять літ, а проте ще ніхто з духовників не критикував зв'язку держави з церквою.

ЩО ВАРТ РОСІЙСЬКА АРМІЯ?

Підчас дебати в французьким парламенті над французько-російським пактом про взаїмну допомогу французам зовсім не крилися з тим, що головною ціллю цього пакту є забезпечення Франції перед безпечною німецькою наїзду.

Прихильники пакту говорили, що російська армія, головною повітряна фльота, може мати велике значіння для Франції на випадок нападу Німеччини на Францію. Щоб доказати свою думку, вони наводили голоси знавців воєнної штуки. Протиники пакту говорили, що російська армія не може мати для Франції ніякого значіння для відпертя німецького нападу на Францію. Вони теж наводили на оборону своєї думки голоси знавців воєнної штуки.

Видно, що російська армія ще не переконала всіх знавців воєнної штуки про свою справність.

ПОЛЬЩА З НІМЕЧЧИНОЮ?

Підчас дебати говорено теж про міжнародно політичну ситуацію, що може виринути через французько-російський пакт.

Говорено саме про те, як до цього пакту поставляться інші держави, бо відомо, що як пакт викличе велику ворожнечу з боку інших держав, то він може принести Франції більше клопоту, ніж користи.

Отже показалося підчас дебати, що Франція вже всіла приєднати до французько-російського пакту малошо не всі держави. Держави малої антані, наприклад і балканські держави дивляться на нього прихильно. Англія й Італія теж за нього. Одинокої держави, що все ще відноситься ворожо до французько-московського пакту, це Німеччина й Польща.

ЧОГО БОЙТЬСЯ ПОЛЬЩА?

Англійська преса в своїх глосах про цей пакт пробує розкусити питання: Що хоче досягнути Польща? Чого хоче Німеччина?

Газети схиляються до думки, що Польща боїться, що на випадок війни між Росією й Францією вона, себто Польща, стане побоевищем, на котрім ця війна має розіграватися.

Зате Німеччина тепер боїться, щоб в Європі не повстав довкола неї такий залізний перстень ворогів, який уже був почтав раз підчас світової війни.

ДО ВІЙНИ, ЧИ ВІД НЕЇ?

Звідки знову мав би повстати цей перстень? „Манчестер Гардіен“ каже: дуже просто — зі страху держав перед зброєнням Німеччини.

Франція й Росія запевняють світ, що при заключенні пакту м іде тільки за одно: за мир. На дебати в французьким парламенті підношено, що таксамо дивляться вже на нього й деякі інші держави.

Тимчасом із зближенням Польщі до Німеччини, зі страху держав перед німецькими зброєннями можна вносити, що в Європі є тепер багато більше взаїмного недовіря й страху, як було рік тому.

Чи взаїмне підозріння й страх причиняються до замирення?

но хотів з ними познайомитися.

І я познайомився. Той січовий стрілець, з яким я поперед зійшовся, звався Борис Верхола. Мені поллюбилося його ім'я. В нас у горах таких не було. До всього стрілець не такий як я. Я? що я? Гуцул. А він... Він має зовсім делікатний виляд, ніжні, прозорі, барви неба й волочок, очі. Він був деба недавно зірваний з шкільної лави й одразу пересаджений у вогонь боїв.

Так ми й спізналися. Початок цього ховається в огні бою. Тієї ночі ми дерлись на схилі пригірка в лісі. Робили прикриття технічній частині, яка мала приготувати окопи для нашого наступу. Темнота. Клекоче скоростріл. Небо крають рефлектори та ракети. Над нами квілять тяжечі „14 дюймівки“, буцаються сдесь поблизу об кам'янистий ґрунт, рвуть скелі й зносять розтрощені на скалки буки.

В такий час я зустрівся з Борисом. Я відбивав неочікуваний наступ. Сік із скоростріла по кущах і кам'янях. Борис був також тут. Він мало не попав у полон і має дякувати моєю скорострілові, що цього не сталося.

І коли над ранок нас вирвали з огню, ми зробилися приятелями. Одяги наші, руки й ноги, виглядали однаково. Теліпалися новолітні заплілля, тягнули скоростріли, ноги,

Нас морив оловяний сон. Голова ледь трималася на в'язях, очі мало не в живіт запали, навіть кров засипала.

Але від того часу ми з Борисом Верхолою приятели. Чини в нас обох рівні. Я приходив до нього, приносив хліб, каву, яку добував у земляка кавоваря, яловичину й гостив його цим. Він мене зустрічав пісню й гітарою. Грав і співав гарно. У невдовзі й я почав своїм диктоватим голосом виводити: „Іхав стрілець на війноньку“, — Добра, думаєш, війнонька, чортиб її забрали.

Головне, що Борис, пізнавши мене, намацав у мені той матеріал, з якого можна було щось витесати. І він широк зв'язав до праці.

Я підвався. Моя зовнішня заскорозлість не рівнялася заскорозлість голови. З мене перло бажання знати. Багато знати. Знати все. Перечитати всю Біблію й збожеволіти. Пізнати, за що та війна й чому ми воюємо. Мені дуже мало моєї фрайтерської ранги.

Раз лежимо за парком з Борисом. З задніх моїх кишень випинаються книги. Докучили й я їх викнував. Той побачив, пішов підняти й, насваривши, одну з них перечитав мені.

„Читай, думаю, а я тимчасом покурю“, але як почав читати, я поволі забув за куриво. Виразно відчув, як стогонна велика сила втягає мене

в той новий книжковий світ. Там життя, люд. Вони страждають, борються, радіють і сумують. Події швидко нарастають, чіпляються одна за одну. Хочеться знати, що буде далі. І яке здивування, що коли прийшов час вертатися, я зовсім забув, де я, що навколо війна. Мундури, червоної обличчя, це не можливо. Як тяжко вертатися до дійсності.

Я дуже швидко божеволів. Не читав, а жер книги. Вєсь вільний час віддавав їм. Борис кермував читанням. Одного разу дав він мені „Кобзаря“. Він сам перечитав мені його. Жажнувся. Камінь у грудях розмяк.

Пригадую той вечір. Борис читав до смерку. Мали вільний час і лишилися, щоб полежасти. Зійшли зорі, двигить земля від кашлю гарматних гирл. Рефлектори крають п'ятому, сягають зір. Лежу горілиць. „Було колись на Україні, ревіли гармати, було колись запорожці вміли панувати“. Могутні усачі, дике море, гребені розшалілих запінених хвиль. „Де ви забарились? Верніться!“ — „Не вернутесь, загуло сказало синє море. Настане суд!“ І вивжається Біблія. „Се конь блідий, а на нім вершник і ім'я йому смерть“. І зявиться янгол із трубою і згук труби його почують від заходу на схід. Устануть мертві, з гробів, настане суд!

(Далі буде).

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

Передрук заборонється! — Авторські права застережені.

17

Чому ж і я не виліз і не топтався по них. Можливо тому, що згадав дома кривого батька з його вченою „Неділею“, яка пахла тухлою оливою, яку ми всетаки терпеливо гризли, добиваючись від неї мудрости. Пригадалася також товстюча, у дерев'яних політурках книга, яка лежала в повішеного малярями вуйка, під сволоком і яку звали Біблія. Вуйко брав її бувало й довго, довго читав. Після й я брав. До цього часу чую в руках її тяжість. Велика вона й ніхто не прочитав її докінця. Навіть сам вуйко не прочитав. Не можна її прочитати уся, бо хто прочитає — збожеволіє. Всі в це вірили. Вірили в це, що хто прочитає, неодмінно від великого розуму збожеволіє.

І от тут переді мною ціли стоси біблій, розтрощених війною. Трупи їх лежать і розкладаються. Хтож, великий мудрець, перечитував їх? Все мовчить. Ніхто не хоче відповісти й я далі, не вес, що зустріє щось незрозуміле й небезпечне, стрибаю навколо й гавкаю.

Це тривало досить довго.

Стояв в товаристві біблій трупів, і дивувався. Було й приємно й ніяково. Я, мужик, як з його вченою „Неділею“, гуцул, з далеких гір, я опинився тут у покоях великих, де стільки книг, стільки мудрих біблій, від перечитання одної з них „можна збожеволіти“. А тут їх тисячі. Боявся до них торкнутися, а як торкався, то з острахом. Хотілося заглянути до них, у їх нутро, побачити й пізнати те страшенне, від чого божеволіють. Я хотів, хотів неймовірно збожеволіти й я збожеволів.

Почалося з того, що покидаючи палац, усунув у задні кишень своїх штанив дві невеличких, у гарних політурках, книжечки.

14.

Ходили в бої й верталися знов. Залишених товаришів поповняли новими. Переживали божевільні хвилі. Часто зустрічалися з „зрадницьким полком“. Сміявся над ними разом з іншими чужинцями, сміявся чужою мовою, але разом, завжди в вільніший час, шукав можливости бути недалеко від тих людей з гітарами, що сміялися. Я вираз-

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Шевченківський концерт.

Цьогорічний концерт у честь Шевченка в Нью Йорку вийшов на неділю, 1. березня. Програма була складена переважно із виступів у супроводі симфонічної оркестри, а це: солістки панни Марії Гелівни, артиста-співака Миколи Карлаша і дівочого терцету Марії, Ольги й Віри Гелівних. У другій частині співали солісти в супроводі фортепіану. Оркестру провадив п. М. Гайворонський, а в одній точці студ. унів. Ст. Марусевич.

На програму зложилися творці Лисенка, Стеценка, Гайворонського, М. Вілсона і Беріо. З цього останнього композитора виконала молода скрипачка Оленка Рогольська „Сцену з балету“. Їй супроводив на піані проф. Роман Придаткевич. Акомпаніюмент на піані в першій частині вели Юлія Геба й Оля Дмитрів, а в другій частині Віктор Зібер.

Відкрив свято і проголосив устно програму іменем Центрального Комітету гром. Петро Сокальчук, деклямацію вголосила Соня Демидчук, а реферат про Шевченка як історика України сказав д-р С. Демидчук. Програма пройшла гладко, без зайвих звичайних перерв, а ціле свято покінчилося упродовж півтора години. Воно розпочалося „Заповітом“, а покінчилося національним гімном.

С. Д.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Відчити на тему визвольної боротьби і військової справи.

Старанням Стрільцького Гуртка в Філядельфії започатковано відчити на тему визвольної боротьби, в яких ця справа буде обговорена з військового боку. В тих відчитках порушується не лише самий факт боротьби, але теж відемні і додатні сторони такої боротьби підчас останньої української війни з поляками і москалями. В них також порушується те, якої тактики вживано в такій боротьбі і чому та або інша кампанія була успішною або ні. Буде обговорено й те, чи командант якогось відтинку на фронті використав всі способи стратегії, які він повинен був в данім випадку використати.

Відчити тривають коротко, а по відчитках наступають військової справи. Приміром цієї п'ятниці, дня 6. березня, буде лекція про револьвер, себто про те, з яких частей револьвер складається, як коло нього ходити і як ним орудувати. Цю лекцію проведе другий лейтенант Американської Армії, молодий І. Хмелій. Відчити починаються в 8-ми год. вечором (військовий час, не концертний) в Українській Галі, 847 Н. Френклин вулиця.

На такі відчити учащують члени Стрільцького Гуртка, члени ОДВУ й члени Січи ім. Дмитра Вітовського. Одначе всі інші українці, що цікавляться військовою справою, можуть також учащати. Між іншим наші тут роджені молоді хлопці починають інтересуватися такими відчитками і приходять на них.

Попри заінтересування військовою справою стараємося створити військово вишколену одиницю в Філядельфії для поширення військового знання між українцями в Філядельфії. Такі відчити відбуваються в п'ятницю що другий тиждень. Відчитками і справами проватить бувший сотник артилерії У. А., д-р Володимир Галан.

Теодор Свистун, бувший четар У. А.

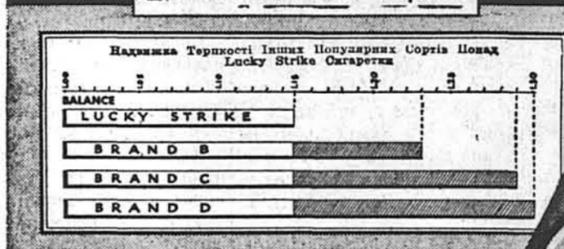

ЛЕГКЕ КУРЕННЯ

З БАГАТОГО, ЦІЛКОМ ДОЗРІЛОГО ТЮТЮНУ — "IT'S TOASTED"

Lucky Strike є менше терпкі

LUCKIES Є МЕНШЕ ТЕРПКІ!
Недавні хімічні проби виявляють* що інші популярні сорти перевищують терпкість Lucky Strike від 53% до 100%.

*Результати Перезіреї Незалежних Хімічних Лабораторій і Досліджених Групами

СТАНДАРТИЗОВАНА ОДНОСТАЙНІСТЬ

Прості механічні деталі виробу сигарети є на диво важливі. Від них залежать фізичні властивості сигарети, так як вага, розмір, твердість, властиве задержання вогкості, однастайність виповнення — однастайність продукту — з чого все має далекосяглі наслідки на характер її згорення та складання її диму.

В виробі Сигареток Lucky Strike всі ці властивості буди з обережністю стандартизовані для досконалості ЛЕГКОГО КУРЕННЯ.

"IT'S TOASTED" — Охорона вашого горла

— проти подразнення — проти кашлю

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

RESOLUTION OF PROTEST SIGNED BY UKRAINIANS.

A resolution protesting against persecution of Ukrainians within the jurisdiction of Poland was voted at a meeting of the United Ukrainian Organizations of Ambridge, Sunday afternoon, February 23, in the A. R. S. hall, Eighth and Pine streets.

The protest, charging acts of "persecution, intoleration, forcible pacification and Polonization of Ukrainian people which have driven Ukrainian youths to acts of terrorism," is directed to the secretary of the League of Nations and to the Minister of Interior, Warsaw, Poland, with a plea for an impartial investigation "to guarantee the liberties, rights and privileges of the Ukrainian people."

The protest was signed by the officers of the following nine local organizations: Ukrainian St. Vladimir church; Ukrainian National Association, Branch 161; Ukrainian National Aid Association,

Branch 108; Ukrainian National Aid Association, Branch 22; Ukrainian National Association, Branch 276; Ukrainian National Aid Association, Branch 130; Chornomorska Stit, Branch 6; Ukrainian church choir of St. Vladimir church; Ukrainian Nationalists and O. D. W. U., Branch 36.

The resolution begins: "Whereas, Poland by her international treaties has pledged herself to introduce autonomy for her Ukrainian population, but broke those pledges and instead of them introduced a policy of cultural, economic, political and physical extermination of the seven million Ukrainians under her rule; by such methods as: dissolution of Ukrainian schools, sporting organizations, enlightenment centers, co-operative stores; dismissal of Ukrainian teachers, clerks, executives from schools and government positions, as well as lockouts of Ukrainian workers from factories and mills, and

Whereas, these intolerable conditions tend to drive the Ukrainian youth to desperate acts of terror, which in turn provide Polish authorities with pretext to

arrest many Ukrainian young men and women; to detain them in jails and concentration camps; condemn them to long-term imprisonment, and even to put them to death."

The remainder of the lengthy resolution deals with the conviction of 12 Ukrainian men and women for their alleged participation in the slaying of the Polish minister Pieracki. The resolution contends the trial was based upon "trumped up" charges, the actual assassin having escape.

(The Daily Citizen, Monday, February 24, 1936).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФРАНКОФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 8. березня, в годині 3-тій пополудні, в Домі Укр. Громади, 2171 Wakelline вул. Обов'язком кожного члена є прийти на збори в означений час, бо м'ємо багато справ до погодження. Долучилися членими приглядемош об вирішавши свої заглядости. На зборах будемо розглянути діти і старших в члені У. Н. Союзу. — М. Шенлянд, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелья, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На боротьбу.

В укр. прав. церкві в Картереті зібрано на визвольну боротьбу \$8.09 і вислано їх до краю через Обеднання.

ЛЮБЛИН, ВІС.

З коляди на інвалідів.

Наша громада невеличка, бо складається заледви з 16 родин. Але зате є аж три табори. Тому і важко взятися за якусь спільну роботу. Та може Бог дасть, що опаматаємося і станемо всі одним фронтом. А тимчасом, щоб показати, що ми теж відчуваємо потреби рідного краю, пішли ми з колядою. По відтягненню за газоліну вислали ми до Обеднання \$10 з призначенням для інвалідів. Імена жертводавців є в секретаря парохії.

М. Пірус.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Цьогорічна щедрівка.

Коли поглянемо на громадянську працю по наших громадах, то можна легко завважати, що де є жінки зорганізовані, там ця праця йде вперед успішніше й краще. Головно там, де є відділи Союзу Українок. Там жінки є свідоміші там і праця краща. Відколи засновано відділ Союзу Українок у нашій місцевості, від того часу українські жінки проявляють більше заінтересування народними справами. Головно не забувають за старокраєві установи. Щораз більше виробляється зрозуміння, що обов'язково мусимо тим нашим установам в Ріднім Краю далі помагати, коли хочемо, щоб наш нарід визволився з ворожих кайданів і зажив своїм власним, вільним життям. Також з кожним роком вони здобувають собі своєю невситуючою працею все більше признання з боку українського громадянства, ког্রে щиро попирає їх в корисній для загалу праці. І отсе з приємністю приходиться згадати про переведення шедрівки на старокраєві ціли нашими членицями відділу Союзу Українок. Не зважаючи на погану погоду, йдуть на Щедрий Вечір хата від хати, щоб призбирати якнайбільше для тих, котрих торг по в'язницях катує, голодом виморює і їм школи відбирає. Як знаємо, то на Йордан годі було з хати голову показати, бо снігом сипало як з мішка. І в той час багато наших громадян сиділи собі вигідно в теплих хатах, при столах, заповнених смачними стравами, заїдаючи і попиваючи громадянки докінчували своє діло. Думали ратуватися трохи автом, однак у таких зав'язях і машина відказала послуху. Та вони не піддавались, а ще собі жартували, кажучи, що дуже добре їм співаєтьс тай що люди щедро їй обдаровують, коли бачать, як вони з черевиків в хаті сніг витрясують. І праця їх увінчалась гарним успіхом, бо коли взялиємо під увагу, що громада Бейон не є така велика як інші громади, а з щедрівки прийшло \$80 на краєві ціли, котрі доложили до цього стільки труду.

Щедрівкою занялися пані: М. Сеник, М. Кравчук, А. Пу-

тас, А. Мельник, С. Хартів і Т. Пахолок. А жертви зложили: по \$2: о. О. Павляк, Український Народній Дім, Український Демократичний Клуб, М. Борис, А. Рейтар, М. Кравчук, Г. Навіцький і С. Демянович; по \$3: П. Шомак і М. Сеник; по \$1.50: А. Пукас; по \$1: В. Мельничук, А. Дзінковська, А. Польовий, А. Мороз, К. Корило, Я. Кушнір, М. Ласічник, Ю. Литвин, М. Бурбела, А. Федорик, Д. Павлишин, А. Липа, Т. Павлишин, А. Чмир, М. Лотоцька, З. Мартинів, П. Бачинський, А. Бирич, П. Кудрик, А. Лабай, П. Липова, К. Кушнір, А. Бабяк, А. Кривий, К. Гілі, М. Кибала, М. Гриник, С. Готра, О. Драганчук, А. Бойко, К. Довгань, П. Польова, А. Баглай, А. Лаврів, П. Хандога, А. Матіяш, П. Пасічник, А. Оленчук, К. Телішевська, Н. Пласкоть, З. Андрейчак, П. Язвінська, М. Вишивана, М. Ковальська, М. Хоптій, А. Кудрик, М. Куцінська, А. Мельник і М. Басараб; по 50 ц.: П. Коваль, Г. Щепанюк, Ф. Моңчак, К. Юрчик, М. Жирий, А. Скарбовська, М. Задорецька, М. Боянівська, П. Тицький, Я. Маньків, К. Шілаковська, Т. Пахолок, М. Гавазин, С. Харів і К. Матушевська.

Гроші передано до Обеднання з припорушенням вислати політичним в'язням \$50, на Рідну Школу \$20, а інвалідам \$10.

Думаю, що члениці Союзу Українок в нашій громаді сповнили свій обов'язок, який дійсно є християнським обов'язком. Бо й Христос навчав, щоб помагати тим, що помочі потребують. І не для слави, а з доброго серця. А коли про ці справи пишемо, то тільки для кращої перевірки громадянської роботи по місцевостях, та щоб добрим приміром заохотити кожду громаду в цей спосіб працювати для загального добра.

П. Коваль, писарка відділу С. У.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. св. Арх. Михайла, від. 352, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбулися в неділю, 8-го березня, в годині 2-тій пополудні, в галі парохіальній, 3-та і Гарві вул. На тих зборах повинен бути присутній кожний член, котрий дбає про свій відділ. Хіба член був би слабим, а навіть тоді повисен такий член повідомити уряд. Кожний член знає, що секретар відповідає за місячні вкладки, а через недбалість членів місячні вкладки треба збирати до останнього дня в місяці, кожного місяця, і тому секретар має з тим багато клопоту. Повідомляє, що розмет набудуче буде висланий кожного місяця на 26-го. Тому прошу членів заплатити вкладки до відділу на час. — Михайло Ковальчук, секр.

Розмова.

— Знаєш, я як випю, то думаю...
— А я думаю, ще поки випю.
— Про що?
— Де би то випити...

УВАГА! УВАГА! УКРАЇНЦІ В JERSEY CITY! УВАГА! УВАГА!
ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ВІД. 171 У. Н. СОЮЗА

CARD PARTY

В СУБОТУ, ДНЯ 7-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181-183 Fleet Street, Jersey City, N. J.

Початок у годині 6-тій ввечір.

По забаві в карти буде чай і перекуса. Підчас цього будуть бесіди: пані М. Петренко, п. Г. Суусяк, п.на М. Мельничук. Також будуть спів, жарти й т. п. В тій програмі возьмуть участь: панни А. Максимів, Ю. Кусі, М. Костецька, М. Грабар, О. Дмитрів. Вечером проводитиме п. М. Вагнер.

НЬОАРК, НЬО ДЖЕРЗІ!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ
В 11-ТІЙ ГОДИНІ РАНО,

ДЕНЬ МОЛОДІЖИ

в Українській Пресвітерській Церкві, 49 Бікон Стріт.
ЛІДІЯ БОДРУГ
УКРАЇНСЬКА ОПЕРАВА СПІВАЧКА З ТОРОНТО,
співатиме на ранішнім Богослуженню, яким проводитиме молодіж.

ПРОГРАМА: Хор під проводом проф. Ю. Кириченка, сопранові і тенорові соля, промови і інш.
ВСІХ ВИТАЄМО.

УВАГА! KOPPELL, ELLWOOD CITY, BUTLER, FORD CITY, SHARON, MONESSEN, PA., І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА СВ. ТРОЙЦІ
ROSE & STANTON AVENUES IN NEW CASTLE, PA.

П. Е. ЛЯХОВИЧА

представника О. У. Н. зі Старого Краю

У ВІВТОРОК, ДНЯ 10-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ
в годині 7-мій ввечір.
Приходіть усі зі сусідами.

53-4,6

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА УКРАЇНЦЯМ У НЬО ЙОРКУ,
котрі інтересуються й цікавляться лекціями, що Українське Товариство Просвіта влаштує

В СУБОТУ, ДНЯ 7-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ
ЛЕКЦІЇ на тему:

ЕКОНОМІЯ В ТЕПЕРІШНІХ ЧАСАХ

Лектор Н. ДАНИЛЧЕНКО.

Лекція відбудеться у власнім локалі, 233 EAST 10th ST., NEW YORK, N. Y. Початок в год. 7:30 ввечір. Вступ вільний.

54

УВАГА! ПАСЕИК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
СПІВ-ДРАМ. КРУЖОК ІМ. ЛИСЕНКА ПРИ УКР. ПРАВ. ГРОМАДІ
поставить ПЕРШИЙ РАЗ В ПАСЕІРКУ ЗАМІСЦЬ КОНЦЕРТУ ШЕВЧЕНКА
драму в 3-ох діях на підставі поеми Шевченка „Катерина“.

КОХАЙТЕСЯ, ЧОРНОБРИВІ

(Зараматують І. Гіло)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1936 РОКУ
В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ ПРИ 47 ГОВІ ВУЛ., ПАСЕІРК, Н. ДЖ.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 30 центів, діти 10 центів.
Хор мужеський відспіває „ГАМАЛІНО“ а декламациєю.
Українці! Кожного року ми святкуємо свято Шевченка. Так і цього року святкуватимемо таке свято оцю величю його драмою. Приходіть згадати це свято і пошанувати Батька України Тараса.

55

PAIN-EXPELLER
НА ПЕРЕЛОМАННЯ ПРОВАДИ У ГРУДІХ
ХВАТАЄ СЛІВНОГО І СІДІ
ЯКОРОВОГО ПЕІН-ЕКСПЕЛЛЕРА
На скору і певну полегку

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛ. ПАРОХІЇ

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО БЕРЕЗНЯ (МАРСН) 1936 РОКУ В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛІЦЬКОЇ ПАРОХІЇ 162 NORTH 5th STREET, BROOKLYN, N. Y.

УВАГА! ВІЛКС-БЕРІ, НАНТИКОК, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! ІВАН ЗАБЛОЦЬКИЙ зорганізував і відкрив ШКОЛУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ І БАЛЕТУ

В УКРАЇНСЬКИМ ГОРОЖАНСЬКИМ КЛЮБІ У ВІЛКС-БЕРІ, ПА. Покищо, лекції відбуваються в галі Укр. Кооперативи при Вашингтон вулиці, в понеділок і середу від години 7. до 9. вечір.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! СТАРАННЯМ КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВ. ЦЕРКВИ, 334 E. 14-та вулиця, при співучасті гуртка артистів, влаштовується представлення

ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА

драма в 5-ох діях, Тогобонного В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО БЕРЕЗНЯ (МАРСН) 1936 РОКУ В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 334-336 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.

В ГОСТИННИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ 217-219 1ST 6-та ВУЛИЦЯ В МІСТІ НЬО ЙОРКУ, МОЖЕТЕ ГАРНО ЗАБАВИТЬСЯ при кожній нагоді Вашої у нас привабливості.

EAGLE REGALIA CO. Виробляє: ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ.

ПРОТОКОЛ

3-ТІХНИХ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ. Народи відбулися в суботу, 26-го жовтня 1935 р., в Джерзі Сіті, в домі під ч. 83 вул. Гренд.

Згадана Українська Студентська Громада в Нью Йорку, в якій гуртується біля 20 старокраєвих студентів, рішила, різнорядно з працею на полі громадянському, повести також між громадянством живу акцію за придбання фондів на студії для своїх членів.

Фонди ці Укр. Студ. Громада в Нью Йорку буде збирати дорогою імпрес та з рефератів і влічтів. Вона, між іншим, віднесеться до деяких одиниць серед громадянства. З піддержкою поспішить кожній той, хто схоче й зможе на це собі дозволити.

Я при кінці маю ось це велике прохання до вас, Хвальні Збори, як в імені Укр. Студентської Громади в Нью Йорку так і українського студентства взагалі: 1) не відмовте широкій піддержки та дійсній співпраці Українській Студентській Громаді в Нью Йорку; 2) (це дуже важне!) хай за почином „Об'єднання“ проблема українського студентства узагалюм буде піднесена й широко та важно дискутована і хай їй відповідно зарадяться, цілим нашим загалом, як тут на еміграції так і в ріднім краю.

Резолюції в студентській справі. Річні Збори „Об'єднання“ рішають: 1. Піднести в очак громадянства справу українського студентства взагалюм як одну з наших передових справ національної ваги, та вплинути на це, щоб український нарізд здав собі справу з цього, що внаслідок катастрофального положення справи українських студій української краювої молоді, спричиненого обставинами як матеріальної так і політичної природи — йому сильно загрожує небезпека національно-культурного занепаду та підірвання його зусиль над розбудовою вільної української держави.

Осип Стеткевич: П. Скоцко виходить з становища ЦЕЗУ-С-а. В Америці стоїть справа йнакше ніж в Європі. Тут уже неперозуміння між автохтонними й іммігрантами, отже треба зближення. Не робім груп студентів, а шукаймо злуки університетських товариств у Нью Йорку. Досі американські студенти чулись ображеними, що студенти-вихідці вважають їх за менше освічених.

Скоцко: Окрема організація студентів-вихідців це потреба життява. Резолюції Скоцко прийнято, але з додатком Шумейки, що треба прийти з допомогою студентській молоді взагалі. Внесок Романа Придаткевича: Вислати привіт Янові Зібелюсові, фініській композиторові з нагоди його ювілею. Мотиви такі:

Ян Зібелюсові це один з найбільших композиторів світа, найбільший фініський композитор, перший представник націоналістичної музики, якого творчість доказує нашої культурної творчості, що ми з наших культурних традицій можемо творити своє окреме і яскраве культурне обличчя, не як засимільовані світовою калейдоскопічною культурою, а ле за його світлим прикладом маємо право від себе вимагати витворити своє українське національне „я“, яке в собі виразить не нашу провінціалістичну форму (як каже Драгоманів), але висвітлить душу нашого народу так, як Зібелюсові для Фінляндії.

Внесок Мурашка: Все обговорюємо справу, порушені Об'єднанням для добра загальною. А забуваємо за існуючі українські організації, на яких опирається громадянське життя. До таких належить у першу чергу Український Народний Союз. Тому хай вільно мені буде прохати зібраних у хвалення хоч декларативного внеску:

„Збори на річному засіданні Об'єднання повповні доіснують діяльність Українського Народного Союзу для загальної народної справи і висловлюють членам як і цілій організації признання за підтримку справ, порушуваних Об'єднанням“.

Внесок прийнято односторонньо, після чого предсідник Омельян Ревюк ствердив, що програма вичерпана та закрав наради в годині 10 вечір. Д-р Семен Демидчук, секретар зібрання.

ПРИРОДА І СИЛА.

В англійських наукових колах велику сензацію викликає книжка визначного англійського природника, Джеральда Гірда. Він опрокнивав засадничу тезу дарвінізму, що в боротьбі за існування перемагає сильніший й краще приоровлений до умовин життя. На думку автора, в природі зовсім не радить брутальна сила.

Увагу вченого, який багато часу присвятив палеонтологічним студіям, звернув факт, що велетенські гади минулих геологічних епох були вивінені в значну силу, знамениті засоби оборони, як панцири, кігті, зуби й т. п. Це їм не допомогло. Хоч були найсильніші, в короткому відносно часі щезли з лиця землі.

Гірд наводить у своїй творі приклади, що свідчать про цілковиту тупоумність гадів. Під оглядом широти гадів стоять куди нижче таких звірат, як коти й собаки.

В 1928 р. привезли до зольного городу в Лондоні велетенського ящюра, зловленого на островах Джави. Потвору довірив опіці молодод природник, панні Троктор. Молода жінка зовсім не зракувалася ні виглядом гади, ні його тупоумністю. Не тримала його ввесь час замкненою, ні теж не дозволяла жвавити в відношенні до нього сили. Рішила ділати лагідність, і ось ця тупоумна тварина, здавалося би без всякої здібности відчування, почала ходити за панною Троктор, як собака.

Брутальна сила ніколи не розвинулаб у ящурі найпримитивнішого привязання до людини. Могла це зробити тільки лагідність.

За словами вченого, найкращою зброєю за існування є людська спільнота: рід, племя, нарід. Одиноко збирне життя уможливило людству станути на такому умовому рівні, який дозволив йому покортити сили природи й створити цивілізацію.

RADIO.

Підприємство „Сурма“ розпочинає нову Українську Радіову Програму з днем 8-го березня ц. р. зі стації WWRL 1500 кс. Програма буде відбуватися кожної неділі рано в годині 8.30.

На програмі буде грати першорядна українська симфонічна оркестра, будуть скечі, спів, відчити й декламації. Український анонсер Мирон Сурмач.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯ св. Петра і Павла в Карнегі, Па., пошукує ДЯКОУЧИТЕЛЯ-ДІПЕНТА. Платня згідно з умовою. Посада до обидває сейчас. Зголошення слати на адресу парохійного секретаря: Mr. MICHAEL MEDVID, 313 7th Street, Carver, Pa.

ПОТРІБНО ЖІНКИ для загальної домашньої роботи. Має вміти варити, а також бути товаришкою при догляді старшої хоронитой жінки. Порозумітися телефоном від 9 до 10 рано. Число: TRAFALGAR 7-070.

ПОНУКНЕМО сейчас дослідження українського літературознавства. GLOBE PRESS PRINTERS, 13824 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.

Хочете мати сталу роботу і добру ділатню вільно? КНИГОВОДСТВО. Послаємо почтово лекції Заочного Курсу Книговодства. Лекції вичитують ані дуже приступно в українській ані в англійській мові. По інформації пишати на адресу: J. MALESKY, 472 Euclid Ave., Toronto, Ont., Canada.

ФАРМИ. Як ви хочете купити ФАРМУ, маючи велику, влітаете до мене, а бідете задоволені. Маю на продаж фарми від одного акра до 200 в цінах дуже дешевих. Я сам проваджу фарму через 8 літ, тому знаю, яка фарма добра і яка земля урочайна. Пишіть до мене на адресу: GEORGE BLASCZYK, R. D. 1, Yardville, N. J.

НА ПРОДАЖ ГАЗОЛІНОВА СТАЦІЯ. На 4 помпи, добрий бізнес, при добрій порозі, великий стел. 1 акр землі, новий дім на 6 кімнат і гараж. Близький муніципалітету і приїмний слабого здоров'я. Ціна 6000. Готівкою половину. Також маю на продаж ріжні фарми і домн та шпори на „контрах“. Дайте знати, за якою ви шукаете. MICHAEL GELLNER, Ringoes, N. J.

НОВІ КАРТКИ І ЛИСТИ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА. Маємо власного накладу картинок (Booklets) з новими гарними пейзажами на Великодні Свята по 5 і 10 центів. 12 п'ятицентових за \$0.10, 12 десятицентових за \$1.00. Хто хотів би зайнятися розпродажем, даємо спеціальний опуст. Пишіть: „Слухайте Української Радіо Програми ожділо неділі 8.30 рано зі стації WWRL 1500 кс.“ SURMA, 103 Ave. A, NEW YORK.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК. Фарба в порошок, зі старого краю. Бісім (8) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 8 красок \$1.00. Віск п'ятилітній і кістка до писання 25 ц. Брауни (тріски) червоної або чорної 25 ц. пачка. Заовлення враз з грішми посилайте на адресу: UKRAINIAN BAZAR, 97 Ave. A, New York, N. Y.

НАЙГРІШЕ ХОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІ! Даром пробка ЗІЛЛЯ МІЛЕРТОН. СЬОГОДНІШНІ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ ШТУПЕНЕМ ДО ЗДОРОВ'Я. Хочемо, щоб найбільше людей знало це відоме лікство, пламе, которе доконало таких чуда у исцудях шанука, ревматизму і исцуду нерво.

Одна Велика Коробка \$1 вистає майже на цілий місяць помочи для найгірше хорого. Спеціальна оферта читачам „Свободи“: \$1.00 за одну коробку Мілертону, \$1.50 за дві коробки Мілертону, \$2.00 за три коробки Мілертону. Платяте за зліан Мілертону у вашій місцевій аптеці, а як там його не мають, то пишати до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Потребуємо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК. ЗАЙМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ. 120 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2565. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2565.

Перші позначки. — Ну? Чи вже освідчився він вкінці тобі? — Зовсім виразно ще ні, але вже позичив від мого батька 20 злотих і плац...

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

З високої скелі Тарзан дивився на вихід з кратеру та бачив, що Джерія й двоє дівчат там не було. „Коби вони заблудили“, говорив він до себе. „Страх може привернув би їм розум“. Він не знав, яка доля їх ждала...

...У ту хвилю Джерія, лейді Бет та Арбея зовсім не були застрашені. Найвіншия мяса Екбалевих кіз, вони відпочивали, змучені довгим пошукуванням виходу з кратеру...

...Тимчасом Екбаль спішно йшов через ліс, роздумуючи в своїй голові над таємничою появою дивних людей у кратері оточенім з усіх боків горами. У прибранім шатрі він сподівався стрінути генерала.

Без відлику він убіг зі своїм рапортом. Очі Маседона, генерала, заблищали лютим гнівом. Він затиснув кулаки. На його устах затрясся страшний усміх. Цілими віками ми ждали цього. Надходить Великий День!